

NOTITIE

Onderwerp : Expertgroep Informatiemodellen dd. 27-9-2018, agendapunt 4:
Aanpassingen RGBZ a.g.v. nieuwe versie ZaakDocumentServices
Van : Arjan Kloosterboer
:
Datum : 19 september 2018

Momenteel loopt het project 'Ontwikkeling ZDS2' waarin een nieuwe versie van de ZaakDocumentServices ontwikkeld wordt op basis van de Common Ground- cq Gegevenslandschap-architectuur. Kenmerkend is dat niet langer sprake is van gegevensuitwisseling m.b.v. SOAP/XML-berichten maar dat gegevens bij de bron worden vastgelegd en opgevraagd m.b.v. REST/JASON-api's. Je kunt het beschouwen als een project waarin de informatiemodellen RGBZ en ImZTC geïmplementeerd worden, er wordt immers ook een referentie-implementatie ontwikkeld. Voorheen vond dit werk plaats in een werkgroep en bij leveranciers. Lang niet alle discussies en vraagtekens bij de informatiemodellen drongen door tot de opstellers daarvan. Nu wel, alle kennisgebieden doen mee in dit project waaronder de informatiemodelleur. Dat leidt onder meer tot discussie over onderdelen van het RGBZ en ImZTC. En hier en daar tot (een voorstel tot) aanpassing daarvan.

In dit agendapunt wil ik ingaan op de volgende vragen:

- 1) Hoe ziet de Expertgroep IM haar rol ten aanzien van het beoordelen van (voorstellen tot) aanpassing van RGBZ en ImZTC?
- 2) Hoe waarborgen we dat de juiste kennis gemobiliseerd wordt om voorstellen tot aanpassing te kunnen beoordelen?
- 3) Hoe gaan we om met het (hoge) tempo in genoemd project, waarvoor snel beslissing tot aanpassing genomen moet worden, versus de vergaderfrequentie van de Expertgroep IM?
- 4) Wat vindt de Expertgroep IM van de nu voorgestelde aanpassingen en oplossingsrichtingen (zie volgende bladzijden)?

Voorstellen tot aanpassing RGBZ en ImZTC

Hieronder volgen enkele voorgestelde aanpassingen.

Opsplitsen RGBZ

Al eerder hebben we in de Expertgroep IM gesproken over het opsplitsen van het RGBZ¹. Reden daarvoor is dat sommige onderdelen van het RGBZ ook van belang zijn buiten het zaakgericht werken. Voorbeelden daarvan zijn de objecttypen 'Medewerker' en 'Organisatorische eenheid' aangezien deze voor het domein van de gemeente als geheel van belang zijn (denk aan HRM en organisatiesturing) en niet alleen voor het domein van het zaakgericht werken. Voorgesteld wordt om de navolgende delen van het RGBZ af te splitsen in eigen domein-informatiemodellen (zie ook figuur op de volgende bladzij). Voorgesteld wordt verder om een afgesplitst RGBZ- objecttype gezamenlijk op te nemen in een domein-informatiemodel met het eventueel bijbehorende 'type-objecttype' uit het IMZTC.

- INFORMATIEOBJECT, ENKELVOUDIG INFORMATIEOBJECT en SAMENGESTELD INFORMATIEOBJECT: ontstaan en worden bewerkt ook buiten de context van het zaakgericht werken, bijvoorbeeld bij projectmatig werken. Samen met INFORMATIEOBJECTTYPE onder te brengen in een specifiek informatiemodel.
- BESLUIT: een besluit kan ook genomen worden buiten de context van zaakgericht werken. Samen met BESLUITTYPE onder te brengen in een specifiek informatiemodel.
- MEDEWERKER en ORGANISATORISCHE EENHEID: informatie hierover speelt een rol bij het besturen van de organisatie en van het uitvoeren van de taken, al dan niet zaakgericht. Worden samen ondergebracht in een op organisatiebesturing gericht informatiemodel. VESTIGING VAN ZAAKBEHANDELENDE ORGANISATIE vervalt hoogstwaarschijnlijk.
- KLANTCONTACT: contacten met klanten kunnen plaatsvinden over zaken maar ook over andere aangelegenheden. Dit wordt ondergebracht in een op klanten en klantencontacten gericht informatiemodel waarin onder andere het objecttype KLANT onderscheiden wordt.

NATUURLIJK PERSOON, NIET-NATUURLIJK PERSOON en VESTIGING maken momenteel deel uit van het RSGB en gaan, vanwege het bevragen bij de bron, deel uitmaken van de desbetreffende basisregistraties (BRP en HR). Evenzo maken de specialisaties van OBJECT (niet gevisualiseerd) nu deel uit van het RSGB en gaan deel uitmaken van de desbetreffende basis- en kernregistraties. Overwogen wordt overwogen om de soorten objecttypen te verbreden naar willekeurige objecten, mits toegankelijk d.m.v. een API.

De resterende objecttypen van het RGBZ worden samengevoegd met de hierboven niet genoemde objecttypen van het ImZTC tot het nieuwe Informatiemodel Zaken. Het ImZTC komt daarmee te vervallen. Onderwerp van onderzoek is BETROKKENE: wat betekent het onderscheiden van enerzijds MEDEWERKER en ORGANISATORISCHE EENHEID en anderzijds KLANT voor BETROKKENE in relatie tot de soorten ROLlen: is elke rolsoort wellicht specifiek voor één van beide?

Ondanks het splitsen van het RGBZ in meerdere domeinmodellen blijven de relaties tussen de objecttypen behouden. Wel blijkt dat de richting van de relatie daarbij heroverwogen wordt. V.w.b. het domeinmodel Informatieobjecten gaan we hierop hierna in.

¹ Zie de notitie '20180322 Expertgroep IM Presentatie ag6 Opsplitsing informatiemodellen' van de [Expertgroep Informatiemodellen dd. 22-3-2018](#)

Afsplitsen en generiek maken Informatieobjecten-gedeelte

Het informatieobjectengedeelte van het RGBZ wordt daarvan afgesplitst in een eigen domeininformatiemodel. Dit is gericht op het beheren en gebruiken van informatieobjecten, ongeacht de context waarin: zaakgericht, projectgericht, et cetera. Zie één van de volgende bladzijden voor de visualisatie van dit model.

De kern blijft bestaan uit de objecttypen INFORMATIEOBJECT, ENKELVOUDIG INFORMATIEOBJECT en SAMENGESTELD INFORMATIEOBJECT met daaraan toegevoegd INFORMATIEOBJECTTYPE vanuit het ImZTC. De relatie van INFORMATIEOBJECT met ZAAK is evenwel specifiek voor het domein zaakgericht werken. Evenzogoed kan een informatieobject bij een project horen, van een persoonsdossier deel uit maken, et cetera. Of dit consequenties heeft voor het informatieobjecten-domeinmodel, hangt af van de ...

Richting van de relatie tussen ZAAK en INFORMATIEOBJECT

In het huidige RGBZ is sprake van de relatie 'ZAAK kent INFORMATIEOBJECT'. Is deze richting correct? Een informatiemodel wordt opgezet aan de hand van feiten en zgn. feittypen. Dat is opnieuw gedaan voor zaken en documenten (informatieobjecten). Die luiden als volgt:

- PROJECT <projectnaam> heeft als PROJECTLEIDER <naam projectleider>.
- Bij de uitvoering van PROJECT <projectnaam> wordt DOCUMENT <documentnaam1> opgeleverd.
- DOCUMENT <documentnaam1> rapporteert de voortgang van PROJECT <projectnaam>.
- DOCUMENT <documentnaam1> is opgesteld door PROJECTLEIDER <naam projectleider>.
- PROJECT <projectnaam> heeft een DOSSIER met dezelfde naam als de naam van het project.
- DOCUMENT <documentnaam1> wordt opgenomen in het DOSSIER van PROJECT <projectnaam>.

- Bij de uitvoering van ZAAK <zaaknaam> wordt DOCUMENT <documentnaam2> ontvangen.
- ZAAK <zaaknaam> heeft een DOSSIER met dezelfde naam als de naam van de zaak.
- DOCUMENT <documentnaam2> wordt opgenomen in het DOSSIER van ZAAK <zaaknaam>.

- PERSOON <naam persoon1> vraagt een UITTREKSEL Burgerlijke stand op.
- Het UITTREKSEL wordt op papier aan PERSOON <naam persoon1> verstrekt.
- De digitale kopie van het verstrekte UITTREKSEL wordt in het DOSSIER van PERSOON <naam persoon1> opgenomen.

- In de GEMEENTE <gemeentenaam> liggen diverse PARKen.
- Elk PARK is voor een gedeelte begroeid met GRAS dat periodiek gemaaid wordt.
- De GEMEENTE heeft opdracht gegeven aan BEDRIJF <naam bedrijf> voor het maaien van het GRAS in <jaar>.
- Op <datum> maait MEDEWERKER <naam medewerker> van BEDRIJF <naam bedrijf> het GRAS van PARK <naam park1>.
- BEDRIJF <naam bedrijf> zendt een DOCUMENT met een verantwoording van het maaien van het GRAS in PARK <naam park1> op <datum> naar GEMEENTE <gemeentenaam>.

- AMBTENAAR <naam ambtenaar1> van GEMEENTE <gemeentenaam> neem het DOCUMENT onder <naam document3> op in het DOSSIER “onderhoud parken”.

Feittypen zijn dus niet alleen verwoord voor documenten i.r.t. zaken maar ook voor documenten in andere situaties (overeenkomstig het GEMMA Katern Zaakgericht werken). Hieruit kan opgemaakt worden dat een document informatie bevat over het concept (zaak, project, persoon, park e.d.) waar het bij hoort. In informatiemodellerings termen betekent dit dat het document kennis heeft van dat concept, niet omgekeerd. Het informatieobject kan niet bestaan zonder kennis te hebben van dat concept, het heeft geen zelfstandig bestaansrecht. Het bestaat bijvoorbeeld alleen maar omdat er een auto met kenteken 56-DFE-8 bestaat waarvan informatie als ongestructureerd gegeven in een document is opgenomen, zoals een kentekenbewijs. Als er geen auto met kenteken 56-DFE-8 bestaat (of heeft bestaan) dan is er ook geen kentekenbewijs als document, omdat de auto nooit bestaan heeft.

In het informatiemodel zal de relatie dus liggen van Document cq. Informatieobject naar Zaak, Project, Persoon e.d. Algemeen gesteld beschrijven informatieobjecten aspecten van concepten zoals zaak, project, persoon, gebouw e.d. We kiezen er dan ook voor om informatieobjecten te groeperen naar concepten (objecttype CONCEPT) waarbij een concept een zaak, een project et cetera kan zijn.

De term dossier als groepering hanteren we bewust niet. Een dossier bevat immers alle informatie over een concept, meer dus dan alleen de erbij behorende informatieobjecten (bij een zaak ook de gegevens van die zaak, van de bijbehorende rollen, statussen e.d.).

Gezien de richting van de relatie moet de relatieklasse ZAAKINFORMATIEOBJECT in het domeinmodel Informatieobjecten gemodelleerd worden. Deze behoeft eveneens een meer generieke naam opdat deze voor een willekeurig concept van toepassing is. We kiezen voor de benaming CONTEXT: het informatieobject in de context van het concept waarvan het iets beschrijft.

Andere relaties

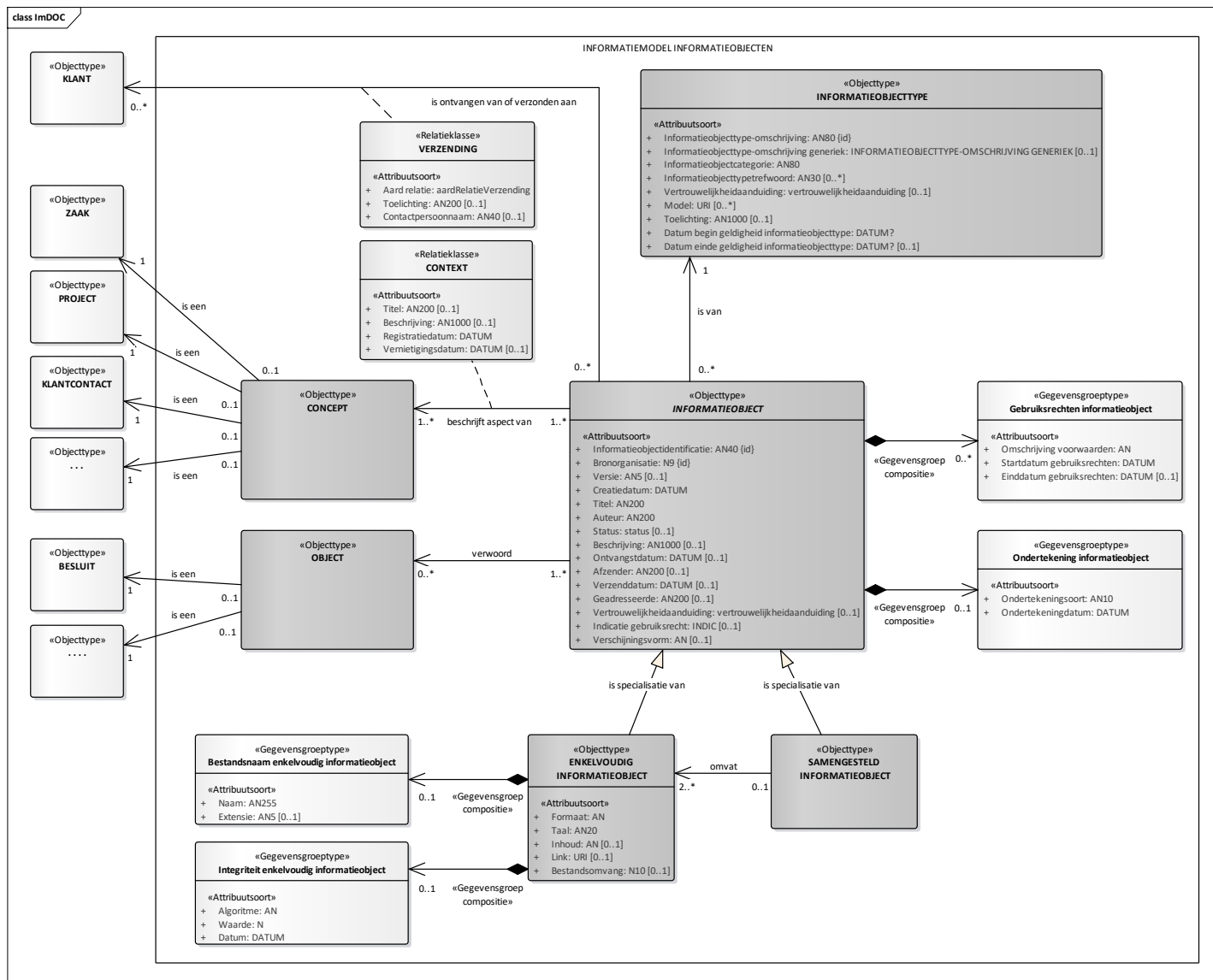
Het RGBZ kent de relatie 'ZAAKINFORMATIEOBJECT is relevant voor STATUS'. Evenwel, het desbetreffende informatieobject beschrijft niets van die status. Vanuit (het bereiken van) die status gezien is het blijkbaar relevant om daarin dat informatieobject te kennen. De richting van de relatie draaien we derhalve om en laten deze lopen naar INFORMATIEOBJECT, niet naar de relatieklasse.

Het RGBZ kent ook de relatie 'BESLUIT kan vastgelegd zijn als INFORMATIEOBJECT'. Evenwel, een informatieobject waarin een besluit verwoord is, beschrijft iets van dat besluit dat een zelfstandig object is en als objecttype BESLUIT gemodelleerd is. Naar analogie van de redenering hiervoor zou de relatie dan van INFORMATIEOBJECT naar BESLUIT moeten lopen. Evenwel, de ene keer is het een besluit, de andere keer een reisdocument et cetera. Dat moet dus ook generiek gemaakt worden, analoog aan CONCEPT. We modelleren dat met het objecttype OBJECT, hetzelfde OBJECT dat via zaakobject aan een ZAAK gerelateerd kan worden.

Het RGBZ kent verder de relatie 'KLANTCONTACT heeft relevant INFORMATIEOBJECT'. Een klantcontact kan evenwel beschouwd worden als (een eerder genoemd) concept waarvan aspecten beschreven worden d.m.v. informatieobjecten (de relatie betreft meer dan een eventueel verslag van het klantcontact). Deze relatie komt dus terug in het domeinmodel Informatieobjecten als 'INFORMATIEOBJECT beschrijft aspect van CONCEPT'.

Het RGBZ kent tot slot de relatie 'INFORMATIEOBJECT is ontvangen van of verzonden aan BETROKKENE'. De richting van de relatie is correct, een betrokkene heeft een zelfstandig bestaansrecht, onafhankelijk van al dan niet verzonden of ontvangen informatieobjecten. Maar met 'betrokkene' wordt hier bedoeld op een externe betrokkene: een natuurlijk of niet-natuurlijk persoon

of een vestiging. Dit heeft meer weg van het eerder genoemde en nog te onderzoeken objecttype KLANT. Vooralnog leggen we de relatie naar KLANT.

Einddatum ZAAK als afgeleid gegeven

Het objecttype ZAAK kent nu de attribuutsoort 'Einddatum': "De datum waarop de uitvoering van de zaak afgerond is." De zaak is afgerond met het zetten van de laatste status (van objecttype STATUS). Of een status de laatste status is (van het bijbehorende zaaktype) blijkt uit het ImZTC. Het objecttype STATUSTYPE kent als attribuutsoort onder meer Statustypevolgnummer: "Een volgnummer voor statussen van het STATUSTYPE binnen een zaak.". Het statustype met het hoogste volgnummer markeert de laatste status. Het afronden van de uitvoering van een zaak vindt aldus plaats door het zetten van de status met het hoogste volgnummer. Is dit de actuele status, dan is de zaak afgerond. Aangezien 'Datum status gezet' een attribuutsoort is van STATUS, is met deze datum (bij de gezette status met het hoogste volgnummer) de einddatum van de zaak bekend. De attribuutsoort 'Einddatum' van ZAAK is aldus een afgeleid gegeven.

Het op deze wijze modelleren van de afronding van een zaak schept duidelijkheid over de wijze waarop een zaak afgerond dient te worden: door het zetten van een status waarvan het statustype het hoogste volgnummer heeft.